

PROTOCOL PRIVIND ANTIBIOPROFILAXIA

Scop acestui protocol este luarea unei decizii clinice de prescriere a profilaxiei antibiotice perioperatorii cât mai adecvate pentru a limita astfel utilizarea excesivă de antibiotic în spital.

Obiective:

- Reducerea incidenței infecțiilor postoperatorii
- Reducerea mortalității prin infecții postoperatorii
- Reducerea duratei și costurilor îngrijirilor pacienților
- Un risc mai scăzut de selectare de tulpini bacteriene rezistente la antibiotice în microflora pacientului și în flora mediului spitalicesc
- Un risc cât mai scăzut de afacilita apariția unei infecții determinate de Clostridium difficile

Clasificarea intervențiilor chirurgicale:

Clasa I – Chirurgie curată:

- plaga operatorie închisă în mod primar, nontraumatică, fără semne de inflamație, nedrenată (sau drenată în sistem închis);
- fără deschiderea unor viscere cu conținut infectant (tub digestiv, cai respiratorii sau genitourinare);
- greșeli de asepsie absente.

Clasa II – Chirurgie curată contaminată:

- deschiderea unui viscer cu conținut infectant cu contaminare minimă;
- greșeli minore de antisepsie;
- drenaj mecanic simplu.

Clasa III – Chirurgie contaminată:

- contaminare importantă cu conținut digestiv, biliar sau cu urină non-sterilă; plăgi traumatice recente (<6h);
- intervenții în prezența unei inflamații acute nonpurulente;
- greșeli importante de asepsie.

Clasa IV – Chirurgie murdare sau infectată:

- plăgi traumatice murdare sau tratate tardiv (>6h);
- inflamație sau infecție purulentă;
- perforația unui viscer;
- plăgi cu țesuturi devitalizate sau ischemice.

Definiția și clasificarea infecțiilor postoperatorii:

1. Infecții superficiale ale plăgii operatorii

- Apar în primele 30 de zile după operație;
- Interesează pielea și țesutul celular subcutanat și
- Prezintă cel puțin 1 criteriu din următoarele:
 - drenaj purulent (documentarea prin cultură nu este obligatorie);
 - culturi pozitive izolate de la nivelul plăgii;
 - cel puțin 1 semn de inflamație (durere, eritem, căldură, fluctuație sau indurație la nivelul plăgii);

SPITALUL ORĂȘENESC NEGREȘTI OAȘ

Jud. Satu Mare – Localitatea Negrești Oaș, str. Victoriei nr.90

Telefon: 0261854830, Fax: 0261854566

e-mail: spitalnegrestioas@yahoo.com

- o plaga este deliberat deschisa de catre chirurg;
- o medicul curant declara plaga infectata.
- infectia nu este considerata superficiala daca este localizata la nivelul unei epiziotomii, circumciziei sau arsuri.

2. Infectii profunde ale plagii operatorii

- Apare in primele 30 de zile dupa operatie sau in primul an daca este prezent un implant;
- Cuprinde tesuturi mai profunde ale plagii (fascia si/sau muschi) si
- Prezinta cel putin 1 criteriu din urmatoarele:
 - o drenaj purulent din plaga profunda, dar fara interesare organe/cavitati;
 - o fascie dehiscenta sau deliberat separata de chirurg datorita semnelor clinice;
 - o abces profund identificat prin examinare directa, examen histopatologic sau radiologic
 - o medicul chirurg declara infectia profunda a plagii.

3. Infectia chirurgicala de organ/cavitate

- Apare in primele 30 de zile dupa operatie sau in primul an daca este prezent un implant;
- Intereseaza structuri anatomiche nedeschise sau manipulate in timpul operatiei si
- Prezinta cel putin 1 criteriu din urmatoarele:
 - o drenaj purulent de la nivelul unui organ/cavitate;
 - o culturi pozitive izolate la nivelul organului/ cavitatii;
 - o identificarea unui abces la nivelul organului/cavitatii prin examinare directa, examen histopatologic sau radiologic;
- medicul curant declara diagnosticul.

Antibioprofilaxia

Profilaxia antibiotică perioperatorie este utilă doar pentru unele intervenții chirurgicale aparținând următoarelor categorii:

- intervenții programate când nu există infecție locală
- intervenții de urgență curate sau cu risc de contaminare redus

Alte categorii de intervenții necesită tratament, și nu profilaxie antibiotică

Indicații pentru profilaxia antibiotică

Se stabilesc în raport cu gradul de risc al manoperei invazive de a cauza o infecție pacientului operat și/sau severitatea posibilei infecții postoperatorii

Certe de aplicat fiecărui pacient întrucât riscul de infecție postoperatorie este ridicat sau severitatea infecției postoperatorii este mare (proteze articulare)

Selective în cazul intervențiilor cu risc de infecție în general redus, profilaxia se recomandă doar pacienților cu anumite condiții favorizante ale infecției preexistente intervenției chirurgicale, de ex. la pacienții malnutriți, la neutropenici, la cei cu terapie imunosupresoare

Antibioprofilaxia este recomandată pentru intervențiile chirurgicale din clasa I și II.

În cazul claselor III și IV antibioterapia are mai degrabă un caracter curativ; dacă antibioterapia este instituită rapid (în primele șase ore) tratamentul curativ precoce este echivalent cu profilaxia evoluției unei infecții deja existente.

SPITALUL ORĂȘENESC NEGREȘTI OAȘ

Jud. Satu Mare – Localitatea Negrești Oaș, str. Victoriei nr.90

Telefon: 0261854830, Fax: 0261854566

e-mail: spitalnegrestioas@yahoo.com

Momentul administrării

Antibioticul se administrează înaintea intervenției chirurgicale cu 30-60 minute înaintea primei incizii pentru a asigura o concentrație serică eficientă pe parcursul intervenției.

Flurochinolonele, vancomicina se vor administra cu 120 minute înaintea intervenției deoarece durata lor de administrare este mai mare

Scopul administrării profilactice a antibioticului este să atingă în timpul operației, nivele serice care să depășească MIC-ul (Minimum Inhibitory Concentration) microorganismelor ce ar putea fi prezente

Readministrarea intraoperatorie a antibioticului – se impune dacă durata operației depășește dublul timpului de înjumătățire a antibioticului în plasmă, cu scopul de a preveni scăderea nivelului plasmatic sub MIC-ul microorganismelor

Calea optimă de administrare este intravenoasă; uneori se recomandă administrarea orală.

Durata antibioprofilaxiei.

Majoritatea studiilor și protocoalelor arată că antibioprofilaxia după închiderea plăgii operatorii nu mai este justificată, recomandând ca aceasta să nu depășească 24 de ore post-operator.

În cazul chirurgiei din clasele III și IV, antibioterapia, dacă este instituită precoce (sub 6 ore) are valoare de profilaxie a evoluției infecției (plaga fiind deja contaminată) și durata sa poate depăși 24 de ore; unele ghiduri recomandă o durată de 48 de ore pentru antibioprofilaxia în cazul protezelor articulare.

Se recomandă ca indicația privind durata antibioprofilaxiei să fie făcută, în foaia de observație, de către medicul anestezist, în consult cu medicul chirurg.

În situația în care recomandările privind antibioprofilaxia endocarditei bacteriene nu se suprapun cu antibioprofilaxia în funcție de tipul chirurgiei, se va alege aceasta din urmă (antibioprofilaxia în funcție de profilul chirurgiei).

Alegerea antibioticului

Antibioticul utilizat trebuie să fie activ împotriva majorității germenilor care determină infecții postoperatorii cu localizarea respective:

- flora tegumentară în intervențiile curate
- floră tegumentară și floră enterală în intervenții subdiafragmatice cu risc de contaminare
- floră tegumentară și flora cavității bucale în intervenții ORL sau chirurgie bucomaxilofacială
- floră tegumentară, inclusiv stafilococi coagulazonegativi, în caz de inserție de dispozitiv medical, proteze, șunturi

Antibioprofilaxia în funcție de tipul chirurgiei :

- chirurgie digestivă
- ortopedie – traumatologie
- chirurgie ginecologică și obstetricală
- chirurgie urologică

CHIRURGIA DIGESTIVĂ			
Act chirurgical	Produs	Posologie	Durata
Chirurgia gastro-duodenală (inclusiv gastrotomia endoscopică). Chirurgia biliară (inclusiv colecistectomia laparoscopică). Chirurgia pancreasului. Chirurgia hepatică. Chirurgia esofagului (fără plastie colică). Hemia/eventrația cu montarea unei plase de substituție	Cefazolin	1-2 g preop (reinjectare perop 1 g la 4 h)	Doză unică
	Sau: Cefuroxim	1,5 g preop (reinjectare perop 0,75 g la 2 h)	Doză unică
	Alergie: Clindamicina + Genta sau: Vanco + Genta	600 mg preop + 3 mg/kg 15 mg/kg preop + 3mg/kg	Doză unică Doză unică
Apendicectomia (apendicită acută neperforată)	Amoxicilina/Clavulanat	2 g preop (+ 1 g dacă durata este peste 2 h)	Doză unică
	Sau: Ampicilina/Sulbactam	1,5 g preop (reinjectare perop 0,75 g la 2 ore)	Doză unică
	Sau: Cefazolin + Metro	1-2 g preop (reinjectare perop 1 g la 4 h) + 7 mg/kg preop	Doză unică
	Alergie: Metro + Genta	7 mg/kg preop + 3mg/kg	Doză unică
Chirurgia colo-rectală electivă	1. Pregătire mecanică		
	2. Oral Neomicina + Eritromicina	1 g + 1 g la orele 13, 14 și 23 din preziua intervenției	
	Sau: 2. intravenos Cefazolin + Metro	2 g preop (reinjectare perop 1 g la 4 h) + 7 mg/kg preop	Doză unică
Chirurgia colo-rectală de urgență	Cefazolin + Metro + Genta	1-2 g preop (reinjectare perop 1 g la 4 h) + 7 mg/kg preop + 3mg/kg	24 h
	Alergie: Clinda + Genta sau: Vanco + Metro + Genta	600mg preop (reinjectare 600mg/ 6h) + 3mg/kg 15 mg/kg + 7 mg/kg preop + 3mg/kg	24 h 24 h
	Metronidazol	0,5 g preop	Doză unică
Plăgi abdominale penetrante	Cefazolin + Metro + Genta	1-2 g preop (reinjectare perop 1 g la 4 h) + 7 mg/kg preop + 3mg/kg	24 h
	Alergie: Clinda + Genta sau: Vanco + Metro + Genta	600mg preop (reinjectare 600mg/ 6h) + 3mg/kg 15 mg/kg + 7 mg/kg preop + 3mg/kg	24 h 24 h
	Vanco	1 g cu 12 ore înaintea procedurii	Doză unică

* Cefazolin 1 g la pacienți ce cântăresc mai puțin de 80 Kg și 2 g la pacienți ce cântăresc peste 80 Kg

Vanco = vancomicina, Genta = gentamicina, Clinda = clindamicina, Metro = metronidazol

ORTOPEDIE – TRAUMATOLOGIE			
Act chirurgical	Produs	Posologie	Durata
Proteza articulară	Cefazolina	1-2 g preop (reinjectare perop 1 g la 4 h), apoi 1 g la 8 h	48 h
	Sau: Cefuroxime	1,5 g preop (reinjectare perop 0,75 g la 2 h)	48 h
	Alergie: Vancomicina	15 mg/kg preop, apoi 10 mg/kg/8 h	48 h
Chirurgia ortopedică+ material de osteosinteză, grefă osoasă, ligamentoplastie, fractură închisă, artroscopie diagnostică	Cefazolina	1-2 g preop (reinjectare perop 1g la 4 h)	Doză unică
	Sau: Cefuroxime	1,5 g preop (reinjectare perop 0,75g la 2 h)	Doză unică
	Alergie: Vancomicina	15 mg/kg preop	Doză unică
Chirurgia coloanei	Vezi secțiunea neurochirurgie		
Fractură deschisă (I și II), plagă articulară, plagă înțepată, mușcătură umană	Amoxicilina/Clavulanat	2 g preop (reinjectare perop 1 g la 2 h), apoi 1 g la 8 h	48 h
	Sau: Ampicilina/Sulbactam	1,5 g preop (reinjectare perop 0,75 g la 2 ore), apoi 0,75 g la 6 h	48 h
	Alergie: Clindamicina sau: Vancomicina + Metronidazol	600 mg preop (reinjectare 600 mg la 6h) 15 mg/kg preop, apoi 10 mg/kg/8 h + 7 mg/kg preop, apoi 7 mg/kg la 8 h	48 h 48 h
Fractură deschisă III	Amoxicilina/Clavulanat. Sau: Ampicilina/Sulbactam + Gentamicina	2 g preop (reinjectare perop 1 g la 2 h), apoi 1 g la 8 h Sau: 1,5 g preop (reinjectare perop 0,75 g la 2 ore), apoi 0,75 g la 6 h + 3mg/kg/24h	48 h 48 h
	Alergie: Clinda + Genta sau: Vanco + Metro + Genta	600 mg preop (apoi 600 mg la 6h) + 3mg/kg/24h 15 mg/kg preop, a poi 10 mg/kg/8 h + 7 mg/kg preop, apoi 7 mg/kg la 8 h + 3mg/kg/24h	48 h 48 h
Politraumatisme cu șoc hemoragic, plăgi simple	Amoxicilina/Clavulanat	2 g preop (reinjectare perop 1 g la 2 h)	Doză unică
	Sau: Ampicilina/Sulbactam	Sau: 1,5 g preop (reinjectare perop 0,75 g la 2 ore), apoi 0,75 g la 6 h	Doză unică
	Alergie: Clinda + Genta sau: Vanco + Metro + Genta	600 mg preop (apoi 600 mg la 6h) + 3mg/kg 15 mg/kg preop + 7 mg/kg preop + 3mg/kg	Doză unică Doză unică
Mușcătură câine/pisică	Amoxicilina/Clavulanat	2 g preop (reinjectare perop 1 g la 2 h), apoi 1 g la 8 h	21 zile
	Sau: Ampicilina/Sulbactam	1,5 g preop (reinjectare perop 0,75 g la 2 ore), apoi 0,75 g la 6 h	21 zile
	Alergie: Doxiciclina	100 mg preop, apoi 100 mg / 12 h	15 zile
Amputația	Vezi secțiunea chirurgie cardio-toracică și vasculară		

* Cefazolin 1 g la pacienți ce cântăresc mai puțin de 80 Kg și 2 g la pacienți ce cântăresc peste 80 Kg

CHIRURGIA GINECOLOGICĂ SI OBSTETRICALĂ			
Act chirurgical	Produs	Posologie	Durata
Histerectomie și alte interventii pe cale vaginală. Histerectomie pe cale abdominală. Chirurgia laparoscopică	Cefazolina	1-2 g preop (reinjectare perop 1 g la 4 h)	Doza unica
	Sau: Cefuroxime	1,5 g preop (reinjectare perop 0,75 g la 2 h)	Doza unica
	Alergie: Clinda + Genta sau: Vanco + Genta	600 mg preop + 3 mg/kg 15 mg/kg preop + 3 mg/kg	Doza unica Doza unica
Cezariana electivă (programată)	Cefazolina	1-2 g după clamparea cordonului	Doza unica
	Sau: Cefuroxime	1,5 g preop (reinjectare perop 0,75 g la 2 h) după clamparea cordonului	Doza unica
	Alergie: Clinda sau: Vanco	600 mg după clamparea cordonului 15 mg/kg după clamparea cordonului	Doza unica Doza unica
Cezariana în urgență (hematom retroplacentar, procedenta de cordon ombilical, sac amniotic rupt de >8 h etc.)	Amoxicilina/Ciavulanat	2 g după clamparea cordonului	24 h
	Sau: Ampicilina/Sulbactam	1,5 g după clamparea cordonului, apoi 0,75 g la 6h	24 h
	Alergie: Vanco	15 mg/kg după clamparea cordonului	24 h
Revizie uterină	Amoxicilina/Ciavulanat	2g	Doza unica
	Sau: Ampicilina/Sulbactam	1,5 g	Doza unica
Întreruperea sarcinii la cerere	Doxiciclina	200 mg per os	1 ora înaintea procedurii
	Cefazolina	1-2 g iv	
Chirurgie mamară: - tumora de sân - reconstrucție mamară - chirurgie plastică a sânului - ginecomastie	Cefazolina	1-2 g preop (reinjectare perop 1 g la 4 h)	Doza unica
	Sau: Cefuroxime	1,5 g preop (reinjectare perop 0,75 g la 2 h) după clamparea cordonului	Doza unica
	Alergie: Clinda + Genta sau: Vanco + Genta	600 mg preop + 3 mg/kg 15 mg/kg preop + 3 mg/kg	Doza unica Doza unica
Plastie areolo- mamelonară	Nu necesită antibioprofilaxie		
Montare de dispozitiv intrauterin	Nu necesită antibioprofilaxie		

CHIRURGIE UROLOGICA			
(Urina sterila fara semne clinicebacteriologice de infectie urinara)			
Act chirurgical	Produs	Posologie	Durata
Rezectia endoscopica a prostatei și a tumorilor vezicale. Proceduri endoscopice in litiaza renala + ureterala	Cefazolin	1-2 g preop (reinjectare perop 1 g la 4 h)	Doza unica
	Alergie: Gentamicina	3 mg/kg preop	Doza unica
Nefrectomie și prostatectomie radicala	Cefazolin	1-2 g preop (reinjectare perop 1 g la 4 h)	Doza unica
	Alergie: Gentamicina	3 mg/kg preop	Doza unica
Biopsie prostatica trans-rectala	Ciprofloxacina 500 mg per os (+ pregatire rectala)		Doza unica (1 ora Inaintea procedurii)
Cistectomie	Vezi chirurgia abdominala, protocoale in chirurgia colo-rectala		
Proteza peniana, sfincter artificial. Chirurgia scrotala. Chirurgia incontinenței urinare	Cefazolina	1-2 g preop	Doza unica
	Alergie: Vancomicina	15 mg/kg preop	Doza unica
Uretrotomie, cistoscopie, fibroscopie uretrala	Conform schemei pentru profilaxia endocarditei:		
	Amoxicilina	2 g oral cu 1 ora Inainte de procedura	Doza unica
	Sau: Ampicilina	2 g iv sau im cu 30 min Inainte de procedura	
	Alergie: Vancomicina	1 g iv infuzie lenta timp de 1 ora Inainte de procedura (care sa se fi terminatcu 30 min Inainte de procedural	
Litotritie	Nu necesita antibioprofilaxie		

Intocmit: Dr. Budea Adina - medic specialist epidem

Verificat: Dr. Lupu Cristian - director medical

Aprobat: Ing. Mitruț Diana - manager

DR. BUDEA ADINA
 medic specialist
 epidemiologie
 nr. 877934

